

۲۰۱۵/۱۰/۲۳

قیس کبیر

قاموس «کبیر افغانستان»

قسمت اول

میرهن است که از بین بردن یک کشور و ملت آن کار ساده نیست، شاید از نظر جسمانی با استفاده از جنگ های اتمی ممکن باشد اما از نگاه روانی و (mental) ناممکن است، اما نظر به تجارب زنده و چشم دید های چندگانه گفته می توانیم که امروز این نابودی روانی هم برای افکار زیرک امکان پذیر شده است و آن تصاحب کلتور و فرهنگ مردم یک کشور به شکل تدریجی با اكمال ارزش های پولی، البته با مد نظر گرفتن احتیاجات حتمی زندگی افراد آن جامعه و خریداری شخصیت های سست عنصر در آن جامعه می باشد. ما این نابودی فرهنگ و کلتور را در کشور خود با دستان مغرض بیگانه درین سه دهه اخیر با چشم باز مشاهده می کنیم. لهذا نظر به تدقیق و بررسی حالت موجود زبان دری در داخل و خارج از کشور و حالت باید زبان در تکنالوجی مدرن امروزی و مداخلات شدید بیگانگان در جهان فرهنگ و ادب ما، تیم کاری افغان جرمن آنلاين تصمیم گرفت تا برای حفظ اصالت زبان دری و سهولت هرچه بیشتر دسترسی هموطنان ما در هر نقطه جهان که به سر میبرند، به کلمات اصیل زبان مادری شان، پروژه دیجیتال سازی لغتنامه های دری را که در اثر تهاجم فرهنگی ایران سالهاست از بازار ادب و فرهنگ برداشته و ناپدید شده است، با استفاده از امکانات مدرن تکنالوجی به راه اندازد که بیرون دادن آنرا در کوتاه مدت ممکن می سازد.

مرام از بوجود آوردن همچو لغتنامه مرفوع سازی احتیاجات تقریباً 95 فیصد هموطنان ما که فعلاً در قید انحصار لهجه فارسی ایران درگیر مانده اند و مایحتاج شان را نسبت نبود قاموس دری مجبوراً با فرهنگ های ایرانی مرفوع می سازند، میباید. با آنکه داریم بزرگانی که گاه گاهی زبان را از نگاه قدامت تاریخی، ریشه و گرامر به معرفی می گیرند و به سطح بسیار بلندی روش و طرق مختلف نوشتن و استعمال لغات را طی مقالات علمی و یا تجربی شان طرح میدهند. ما این عمل بزرگان با تجربه ما را ارج و احترام می گذاریم، اما این طریق بیرون و شرح دادن زبان به درد همگان نمی خورد زیرا یک تعداد هموطنان تحصیل یافته ما با فیصدی خیلی ها ناچیز که میخواهند زبان بدانند و در باره زبان بنویسند شاید بتوانند استفاده بسیار خوبی از همچو نوشته ها ببرند، اما؛ تعداد کثیر دیگری که صرف میخواهند لغات اصیل دری را در نوشته های شان استفاده کنند و ضرورت به شناخت، قدامت، تاریخچه و مشتقات زبان ندارند، میتوانند با استفاده ازین قاموس احتیاجات شان را رفع نمایند.

قسمی که ادعاء می گردد و خوانندگان محترم پورتال در جریان هستند، این پیشنهاد سه سال قبل از جانب دوستانی صورت گرفته بوده که متأسفانه ما در جریان نبودیم و عزیزان پیشنهاد کننده به گفته خود شان با محترم نگارگر به تماس شده بودند و نگارگر صاحب شاید نظر به معاذیری همکاری شان را اعلام نکرده بودند. بعداً به گفته خود محترم جناب داکتر صاحب هاشمیان پیشنهاد شان را نادیده گرفته و در ایجاد قاموس اقدام نکرده اند که همین دلیل نادیده گرفتن جناب هاشمیان صاحب را دلیل به کرسی ننشستن و ناکامی ایجاد قاموس دری از جانب خود میدانند، در حالیکه تیم افغان جرمن آنلاين دلیل اصلی این ناکامی را توجه و همکاری اشخاص نه بلکه موجود نبودن یک کانسپت (concept) تخنیک میباید. این بدین معنی که به راه اندازی همچو پروژه دیجیتال نمی تواند فقط روی فهم گراماتیک و یا مجموع شناخت لغات استوار باشد. شناخت طرق تخنیک و تنظیم دیتابیس ها و کاردیجیتال سازی و پروگرام کردن همچو کانسپتی در یک سرور انترنتی از آغاز تایپ کردن الی بیرون دادن (output) در درجه جست و جو هم دانش و تحصیلات خاص خود را ضرورت دارد، که دوستان مدعی ما، با تأسف نظر به کبر سن و همچنان شناخت علمی و دانشی که در رشته های دیگر دارند، به این کار قادر بوده نمی توانستند و نیستند.

دلیل اینکه چرا تیم کاری افغان جرمن آنلاين به این کار دست زد با آنکه یکی از دلایل آن در فوق ذکر شده است، دلیل دیگر آن هم موجودیت متخصصین کار تخنیک در توافق با اشخاص چیز فهم و زبان شناس بود. البته تیم افغان جرمن آنلاين در نخستین روز های آغاز این کار ملی و مردمی از همین دوستان بزرگوار متذکره مخالف خواهشمند

د پانوی شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دليکنيزې ښي پاڼوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په څير و لولئ

همکاری شد، اما؛ با تأسف این پیشنهاد از جانب این محترمین یک نوع فضل فروشی تلقی گردید و علاوه بر اینکه بعضی از آنها از همکاری انکار کردند، با توهینات و تخریبات و تخریبات نا لازم هم پرداخته، کوشیدند عقیده و توانایی تیم ما را ضعیف سازند که خوشبختانه این عمل شان علاوه بر اینکه عزم و عقیده ما را ضعیف نساخت بر عکس به اراده ما قوت بخشید.

گرچه ایجاد و به اتمام رسانیدن این قاموس از نظر بسیاری از هموطنان ما کار چندین ساله است در حالیکه ما دیگر در یک زمان مدرن دیجیتال زندگی می کنیم و امکانات دیجیتال سازی اگر یک تیم وابسته با وحدت و همدلی در یک جهان مجازی (Virtual World) موجود باشد، این سال های متوالی را میتواند به یک سال و دو سال مبدل سازد که ما فعلاً همین امید را داشته به سوی مرام خود در حرکتیم.

قابل یاد دهانیست که این لغتنامه (کبیر یا بزرگ افغانستان) وابسته به هیچ یک از بنیان گزاران این لغتنامه نبوده، بلکه مربوط به ملت افغانستان است که توسط یک تعداد افغانان دلسوز شامل درین پروژه، برای یک ملت سرتاسری افغانان تهیه و تنظیم می گردد. البته بدون در نظر داشت هر نوع آیدیالوجی، قوم و تبار، حزب و مذهب هر هموطن گرامی ما میتواند با ما درین هدف عام المنفعه همکار باشد.

قسمی که همه شاهدیم با وجود داشتن قدامت تاریخی پنج هزار ساله ادبی و فرهنگی، افغانان ما نمی توانند اسماء با ارزش مکانی و مسائل ملی و کلتوری خود را که دلیل افتخار آنهاست و یا همچنان اصطلاحات بسیار عام و مورد استفاده روزمره شان را در فرهنگ های بسیار ضخیم و چندین جلدی ایرانی جست و جو نمایند. مثلاً: اکثر مناطق جغرافیایی، اسماء و یا مشخصات شخصیت های ملی، خوراکه ها، تولیدات زراعتی، اصطلاحات علمی و طبی، تشکیلات دولتی، مناصب، اصطلاحات کاربری تکنالوجی و اطلاعاتی و امثالهم. که البته برای اثبات این گفته ما شما خود میتوانید جست و جوی بعضی از کلمات و اصطلاحات و یا قریه جات افغانستان را در فرهنگ های ایرانی جست و جو نموده به چشم سر مشکلات زبان دری را دیده، درک کنید.

زمانیکه ما در تصمیم ایجاد قاموس دری به موافقه رسیدیم، سه گروپ به وجود آمد:

1. هم نظران
2. مترددین
3. مخالفین

نخست از هم نظران خود اظهار سپاس میکنیم که تشویق های ممتد شان باعث دلگرمی های بیشتر ما گردید. اکنون تلاش داریم تا در حد امکان و توان با تشریح سیستم ایکه بالای آن کار می کنیم، مترددین و حتی مخالفین را (مخالفین ایکه گماشتگان ایران نبوده و با آنها سر و سری نداشته باشند)، نیز به همکاری ترغیب کرده و با همدیگر بصورت دسته جمعی و خودمانی در مورد، کار و تلاش کنیم. نظرات منفی و مخالف مترددین و مخالفین میتواند دلیل یا دلایل متفاوت داشته باشد، به طور مثال:

- اول: این اشخاص واقعاً ضرورت آنرا درک نکرده باشند
- دوم: میکانیزم کار ما را نه پذیرفته باشند و بخواهند شکل دیگر و یا بهتری را ارائه نمایند، البته بدون کدام نیت بد، اما تا اکنون هیچ نظر ارائه نگر دیده است.
- سوم: شاید تحت تأثیر گماشتگان ایران باشند و یا برای آن کشور فعالیت نمایند
- چهارم: شاید با استفاده از این بحث بخواهند فقط فضل فروشی نمایند
- پنجم: شاید حسادت نمایند
- ششم: شاید آنها هیچ تصویری از کاریکه ما می خواهیم انجام بدهیم، نداشته باشند
- هفتم: شاید به سوالات شان نتوانسته ایم طوریکه شاید و باید جواب بگوئیم، امید است سؤالاتی اگر باشد مطرح سازند و یا اگر مبهم باشد دوباره پرسند تا جواب لازم ارائه گردد.
- شاید هم نظر به موجودیت شخص یا اشخاص خاصی در جمع ما، از همکاری با ما اجتناب می ورزند.

د پانو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

..... ●

بر اساس دلايل بالا و اضافه تر از آن، ما بايد دقت نمائيم تا اشخاص بدنيّت موضوع قاموس را به مقصد نفاق اندازي
بيشتر بين افغانها استفاده ننمائند. تلاش شود تا به ديگران تفهيم نمائيم كه ما اين كار را به خاطر ضديت با هيچ
مملكتي انجام نمي دهيم، بلكه به خاطر مهر بي پايان به وطن، زبان و مردم خود عملي مي نمائيم.

ادامه دارد....

د پانو شميره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليكني د ليكنيزي بني پازوالي د ليكوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكي په خير و لولئ